

Suvestinė redakcija nuo 2012-04-04 iki 2012-08-04

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2007, Nr. [41-1560](#), i. k. 1072330ISAK003D-151

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

Į S A K Y M A S

DĖL LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2007–2013 METŲ PROGRAMOS PRIEMONIŲ „IŠMOKOS ŪKININKAMS VIETOVĖSE, KURIOSE YRA KLIŪČIŲ, IŠSKYRUS KALNUOTAS VIETOVES“, „NATURA 2000 IŠMOKOS IR SU DIREKTYVA 2000/60/EB SUSIJUSIOS IŠMOKOS“ IR „NATURA 2000 IŠMOKOS“ ĮGYVENDINIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2007 m. balandžio 6 d. Nr. 3D-151

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. 1120 (Žin., 1998, Nr. [83-2327](#); 2008, Nr. [46-1732](#)), 6.1 ir 6.2 punktais bei atsižvelgdamas į 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽ ŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL 2005 L 277, p. 1) su paskutiniaisiais pakeitimais, padarytais 2008 m. vasario 14 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 146/2008 (OL 2008 L 46, p. 1), ir 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos Reglamente (EB) Nr. 1974/2006, nustatančio išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽ ŪFKP) paramos kaimo plėtrai taikymo taisykles (OL 2006 L 368, p. 15), su paskutiniaisiais pakeitimais, padarytais 2008 m. lapkričio 27 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1175/2008 (OL 2008 L 318, p. 6), nuostatas ir siekdamas pateisinti teisėtus asmenų, ūkininkaujančių vietovėse su kliūtimis, išskyrus kalnuotas vietoves, Natura 2000 vietovėse, lūkesčius ir efektyviai panaudoti EŽ ŪFKP lėšas:

Preambulės pakeitimai:

Nr. [3D-255](#), 2009-04-16, Žin., 2009, Nr. 43-1686 (2009-04-18), i. k. 1092330ISAK003D-255

tvirtinu Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonių „Išmokos ūkininkams vietovėse, kuriose yra kliūčių, išskyrus kalnuotas vietoves“, „Natura 2000 išmokos ir su Direktyva 2000/60/EB susijusios išmokos“ ir „Natura 2000 išmokos“ įgyvendinimo taisykles (pridedama).

ŽEMĖS ŪKIO MINISTRĖ

KAZIMIRA DANUTĖ PRUNSKIENĖ

SUDERINTA

Lietuvos Respublikos finansų ministerijos

2007-03-23 raštu Nr. (1.16-0203-5K-0708781)-6K-0703320

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2007 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. 3D-151
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2012 m. kovo 30 d. įsakymo Nr. 3D-233
redakcija)

LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2007–2013 METŲ PROGRAMOS PRIEMONIŲ „IŠMOKOS ŪKININKAMS VIETOVĖSE, KURIOSE YRA KLIŪČIŲ, IŠSKYRUS KALNUOTAS VIETOVES“, „NATURA 2000 IŠMOKOS IR SU DIREKTYVA 2000/60/EB SUSIJUSIOS IŠMOKOS“ IR „NATURA 2000 IŠMOKOS“ ĮGYVENDINIMO TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonių „Išmokos ūkininkams vietovėse, kuriose yra kliūčių, išskyrus kalnuotas vietoves“, „*Natura 2000* išmokos ir su direktyva 2000/60/EB susijusios išmokos“ ir „*Natura 2000* išmokos“ įgyvendinimo taisyklės (toliau – taisyklės) parengtos vadovaujantis 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL 2005 L 277, p. 1) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2011 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1312/2011 (OL 2011 L 339, p. 1), 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1974/2006, nustatančiu išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai taikymo taisykles (OL 2006 L 368, p. 15), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2011 m. liepos 14 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 679/2011 (OL 2011 L 185, p. 57), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. vasario 13 d. nutarimu Nr. 189 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai priemonių įgyvendinimą, paskyrimo“ (Žin., 2007, Nr. [22-839](#); 2009, Nr. [43-1667](#)), Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programa, patvirtinta 2007 m. spalio 19 d. Komisijos sprendimu Nr. C(2007) 5076, su paskutiniais pakeitimais, patvirtintais 2009 m. gruodžio 14 d. Komisijos sprendimu Nr. C(2009)10216 (toliau – Programa), Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. 3D-153 (Žin., 2007, Nr. [41-1562](#); 2012, Nr. [18-830](#)) (toliau – Programos administravimo taisyklės), ir Paramos už žemės ūkio naudmenų ir kitus plotus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2012 m. kovo 15 d. įsakymu Nr. 3D-171 (Žin., 2012, Nr. [35-1731](#)).

2. Taisyklių tikslas – nustatyti paramos pagal Programos priemones „Išmokos ūkininkams vietovėse kuriose yra kliūčių, išskyrus kalnuotas vietoves“ (Mažiau palankios ūkininkauti vietovės)“ (toliau – MPŪV), „*Natura 2000* išmokos ir su direktyva 2000/60/EB susijusios išmokos (Parama *Natura 2000* vietovėse žemės ūkio paskirties žemėje)“ (toliau – *Natura 2000* žemės ūkyje) ir „*Natura 2000* išmokos (Parama *Natura 2000* miškų teritorijose)“ (toliau – *Natura 2000* miškų ūkyje) įgyvendinimo tvarką.

3. Kompensacinių išmokų pagal šias priemones mokėjimo tikslai:

3.1. MPŪV:

3.1.1. išsaugoti kraštovaizdį bei palaikyti gyvybingą kaimo bendruomenę MPŪV;

3.1.2. užtikrinti subalansuotą žemės ūkio paskirties žemės naudojimą;

3.1.3. paremti pagal šią priemonę fizinius ir juridinius asmenis, ūkininkaujančius MPŪV;

3.2. *Natura 2000* žemės ūkyje ir *Natura 2000* miškų ūkyje:

3.2.1. kompensuoti dėl sunkumų atitinkamose vietovėse, atsiradusių įgyvendinant 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL 2010 L 20, p. 7), 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvą Nr. 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL 2004 m. specialusis leidimas, 15

skyrius, 2 tomas, p. 102) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2006 m. lapkričio 20 d. Tarybos direktyva 2006/105/EB (OL 2006 L 363, p. 368), ir 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą Nr. 2000/60/EB, nustatančią Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 5 tomas, p. 275) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/31/EB (OL 2009 L 140, p. 114), asmenų patirtas išlaidas ir prarastas pajamas, taip prisidedant prie gyvenimo kokybės kaime gerinimo bei vietos gyventojų aplinkosauginio sąmoningumo didinimo;

3.2.2. įgyvendinti aplinkosauginius reikalavimus *Natura 2000* teritorijose, siekiant apsaugoti laukinius paukščius, natūralias ir saugomų augalų bei gyvūnų rūšių buveines;

3.2.3. paremti „Natura 2000“ teritorijų žemės ūkio valdų valdytojus (*Natura 2000* žemės ūkyje) bei privačių miškų savininkus ar jų asociacijas (*Natura 2000* miškų ūkyje).

II. TAISYKLĖSE VARTOJAMI SUTRUMPINIMAI IR SĄVOKOS

Agentūra – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos.

Centras – VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras.

PPIS – paraiškų priėmimo informacinė sistema.

Augalų apsaugos produktų neprofesionalusis naudojimas (toliau – neprofesionalusis naudojimas) – veikla, kai augalų ir augalinių produktų kenksmingiesiems organizmams naikinti naudojami augalų apsaugos produktai, kuriems įsigyti ir naudoti neprivalomas agronomo diplomas arba augalų apsaugos kursų baigimo pažymėjimas.

Augalų apsaugos produktų profesionalusis naudojimas (toliau – profesionalusis naudojimas) – veikla, kai augalų ir augalinių produktų kenksmingiesiems organizmams naikinti naudojami augalų apsaugos produktai, kuriuos galima įsigyti tik turint agronomo diplomą arba augalų apsaugos kursų baigimo pažymėjimą.

Deklaruotas laukas – paramos paraiškoje nurodytas žemės ūkio arba miško naudmenų ir (arba) kitas plotas.

Deklaruotas plotas – paramos paraiškoje nurodytų laukų, už kuriuos žemės ūkio veiklos subjektas prašo išmokų, plotų suma.

Duomenų neatitiktis – pateiktų duomenų nesutapimas su tikrove, kai jų nepataisius negalima tinkamai administruoti paramos, apskaičiuoti jos sumos.

Ilgalaikė sankcija – pagal paramos paraiškoje deklaruoto ploto ir faktiškai nustatyto remiamo ploto skirtumą apskaičiuojamas paramos dydžio sumažinimas, papildantis einamaisiais kalendoriniais metais pareiškėjui taikomą sankciją. Ši sankcija gali būti pradėta išskaičiuoti iš paramos kalendoriniais pažeidimo nustatymo metais, tačiau negali būti išskaičiuojama ilgiau nei trejus kalendorinius metus po pažeidimo nustatymo metų.

Įsipareigojimų ūkininkauti mažiau palankiose vietovėse perdavimas (toliau – įsipareigojimų perdavimas) – vieno žemės ūkio veiklos subjekto įsipareigojimų ūkininkauti mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse perleidimas kitam žemės ūkio veiklos subjektui.

Kompensacinė išmoka – teisės aktų nustatyta tvarka fiziniams ir juridiniams asmenims teikiama finansinė parama dėl nepalankių ūkininkavimo sąlygų, aplinkosaugos įsipareigojimų ar teisės aktų nustatytų apribojimų vykdymo negautoms pajamoms ar turėtoms papildomoms išlaidoms kompensuoti.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registras (toliau – registras) – valstybės registras, kuriame įregistruojamos žemės ūkio valdos ir tvarkomi jų registravimo duomenys.

Miškotvarkos projektas – dokumentas, pagal kurį organizuojama miškų ūkio veikla ir atliekami visi miškų atkūrimo, naudojimo ir miško žemių tvarkymo darbai.

Miškų ūkio veikla – veikla, apimanti miškų auginimą (įveisimą, atkūrimą, priežiūrą, apsaugą, tvarkymą) ir naudojimą.

Neplynasis pagrindinis miško kirtimas (toliau – neplynasis miško kirtimas) – atrankinis arba

atvejinis pagrindinis miško kirtimas pagal Miško kirtimų taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. D1-79 (Žin., 2010, Nr. [14-676](#)).

Neteisingas deklaravimas – didesnio žemės ūkio arba miško naudmenų ar kito ploto, negu pareiškėjas valdo, ir (arba) didesnio ploto, negu jame užsiima žemės ūkio ir (ar) miškų ūkio veikla, deklaravimas.

Nuotolinė patikra – žemės ūkio arba miško naudmenų ar kitų plotų patikra, atliekama pagal palydovinę arba aerofotografinę nuotrauką.

Pagrindinis miško kirtimas – brandžių, bręstančių (retų, besiribojančių ar įsiterpusių į kertamus brandžius medynus) medynų ar brandžių medžių kirtimas.

Paramos paraiška (toliau – paraiška) – Paramos už žemės ūkio naudmenų ir kitus plotus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių 1 priede nustatytos formos dokumentas, kurį turi užpildyti pareiškėjas (arba jo įgaliotas asmuo), siekiantis gauti paramą einamaisiais metais už plotus pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemones, ir elektroniniu būdu išsiųsti Centru per PPIS.

Paramos gavėjas – pareiškėjas, kuris atitinka visus priemonės reikalavimus paramai gauti ir kuriam išmokama kompensacinė išmoka.

Pareiškėjas – fizinis ar juridinis asmuo, nustatyta tvarka pateikęs paraišką kompensacinei išmokai gauti.

Pareiškėjo ar paramos gavėjo duomenų ir dokumentų patikra (toliau – patikra) – fizinis ir (arba) administracinis pareiškėjo ar paramos gavėjo pateiktų dokumentų ir duomenų patikrinimas.

Plynasis pagrindinis miško kirtimas (toliau – plynasis miško kirtimas) – pagrindinis miško kirtimas, kai biržėje iškertami visi medžiai, išskyrus sėklinius, biologinei įvairovei svarbius medžius, saugomą pomiškį. Po kirtimo likusio medyno skalsumas yra mažesnis kaip 0,2.

Sankcija – pareiškėjui ar paramos gavėjui taikomas paramos dydžio sumažinimas, paramos teikimo nutraukimas, reikalavimas grąžinti visą ar dalį išmokėtos sumos, apribojimo teikti paraiškas nustatymas ir (arba) kitos poveikio priemonės, už su prašoma arba gauta parama susijusių įsipareigojimų nevykdymą ir (arba) nustatytų reikalavimų nesilaikymą.

Tyčinis neteisingas deklaravimas – atvejai, kai pareiškėjas:

- a) deklaruoja plotą, kuriame neužsiima žemės ūkio veikla;
- b) prašo išmokų už akivaizdžiai apleistas, nedirbamas ir neprižiūrimas (apaugusias medžiais, krūmais, piktžolėmis) naudmenas;
- c) vietoj ganyklų arba pievų (iki 5 metų) ar daugiamečių ganyklų arba pievų (5 metų ir daugiau) deklaruoja kitas Paramos už žemės ūkio naudmenų ir kitus plotus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių 2 priedo naudmenų klasifikatoriuje nurodytas naudmenas.

Visais šiais atvejais tyčiniu neteisingu deklaravimu laikoma, kai žemės ūkio naudmenos ar miškas neteisingai deklaruoti visame deklaruotame lauko plote ir kai bendras neteisingai deklaruotų laukų plotas sudaro daugiau kaip 10 proc. paramos paraiškoje deklaruoto ploto.

Ūkinių gyvūnų laikymo vieta – pastatas arba tuo atveju, kai ūkiniai gyvūnai laikomi lauke, bet kuri vieta, kur ūkiniai gyvūnai yra laikomi, auginami ir prižiūrimi.

Vienodai remiamos žemės ūkio naudmenos – vienos ar daugiau rūšių naudmenos, už kurių hektarą mokama vienodo dydžio tiesioginė išmoka.

Žemės ūkio naudmenos – dirbamoji žemė, sodai, pievos, ganyklos, naudojamos arba tinkamos naudoti žemės ūkio augalams auginti.

Žemės ūkio naudmenų ar kitas laukas (toliau – laukas) – vieno žemės ūkio veiklos subjekto dirbamas vientisas žemės ūkio naudmenų ar kitas plotas.

Žemės ūkio valdos perdavimas – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registro nuostatų ir kitų šio registro administravimą reglamentuojančių dokumentų nustatyta tvarka atliekamas žemės ūkio valdai priklausančių objektų nuosavybės teisės ar naudojimo teisės perdavimas nuomos, panaudos ar kitais pagrindais kitam žemės ūkio veiklos subjektui, paliekant tą patį unikalų valdos atpažinties kodą.

Kitos šiose taisyklėse vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatyme (Žin., 2002, Nr. [72-3009](#); 2008, Nr. [81-3174](#)), Lietuvos Respublikos miškų įstatyme (Žin., 1994, Nr. [96-1872](#); 2001, Nr. [35-1161](#)), Programoje, Programos administravimo taisyklėse ir kituose teisės aktuose.

III. PAREIŠKĖJŲ TINKAMUMO KRITERIJAI

4. Pareiškėjai pagal šias priemones gali būti ūkininkai, žemės ūkio bendrovės, kooperatinės bendrovės (kooperatyvai), asociacijos, miškų savininkai ar kiti žemės ūkio veiklos subjektai (toliau – žemės ūkio veiklos subjektai), atitinkantys šių taisyklių 5 punkte keliamus reikalavimus.

5. Kompensacinės išmokos mokamos pareiškėjams, kurie atitinka šiuos reikalavimus:

5.1. žemės ūkio valda (toliau – valda) arba jos dalis turi būti mažiau palankioje ūkininkauti vietovėje arba patekti į „Natura 2000“ teritoriją. Mažiau palankių ūkininkauti vietovių nustatymo tvarka ir mažiau palankios ūkininkauti vietovės yra patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 3D-72 (Žin., 2004, Nr. [34-1111](#)). „Natura 2000“ teritorijos, kuriose ūkininkaujantiems pareiškėjams išmokamos kompensacinės išmokos, yra skelbiamos Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos tinklalapyje www.vstt.lt;

5.2. pareiškėjo valda turi būti įregistruota Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre ir jos duomenys atnaujinti Paramos už žemės ūkio naudmenų ir kitus plotus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklėse nurodytais terminais;

5.3. pareiškėjai (juridiniai asmenys) privalo neturėti įsiskolinimų Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui, Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui (atitiktis šiam kriterijui gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu). Ši nuostata netaikoma įstaigoms, kurių veikla yra finansuojama iš valstybės ar savivaldybės biudžeto, juridiniams asmenims, kuriems Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka yra atidėti mokesčių ar socialinio draudimo įmokų mokėjimo terminai;

5.4. pareiškėjas visoje valdoje privalo laikytis valdymo reikalavimų, trąšų ir augalų apsaugos produktų naudojimo reikalavimų, nurodytų Valdymo reikalavimų ir trąšų bei augalų apsaugos produktų naudojimo reikalavimų apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. 3D-23 (Žin., 2008, Nr. 9-416; 2011, Nr. 9-416) (toliau – Valdymo reikalavimai), ir žemės ūkio naudmenų geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimų (toliau – GAAB reikalavimai), nurodytų Žemės ūkio naudmenų geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimų apraše (toliau – Aprašas), patvirtintame Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. liepos 10 d. įsakymu Nr. 3D-327 (Žin., 2007, Nr. [78-3157](#); 2010, Nr. [97-5049](#));

5.5. pagal priemonę MPŪV:

5.5.1. pareiškėjas privalo deklaruoti žemės ūkio naudmenas ir pasėlius arba iki deklaravimo metų pabaigos pateikti Agentūrai dokumentus, įrodančius ūkininkavimo faktą, ir nurodyti paraiškos nepateikimo priežastį;

5.5.2. žemės ūkio valdos dydis mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse turi būti ne mažesnis kaip 1 ha žemės ūkio naudmenų;

5.5.3. pareiškėjas įsipareigoja ūkininkauti ar užsiimti žemės ūkio veikla mažiausiai 5 metus nuo pirmos gautos išmokos pagal priemonę;

5.5.4. pareiškėjas, turintis pievų ir ganyklų, kurias deklaruoja pagal Paramos už žemės ūkio naudmenų ir kitus plotus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių nuostatas, privalo konkrečioje valdos dalyje turėti taisyklių priede pateikiamų bent 0,5 SG/ha pievų ir ganyklų (skaičiuojamas vidurkis per kalendorinius metus pagal Ūkinių gyvūnų registre esančius 2011 metų duomenis).

5.5.5. Ūkinių gyvūnų laikymo vieta turi būti registruota mažiau palankioje ūkininkauti vietovėje arba gretimoje seniūnijoje (deklaruotos mažiau palankios ūkininkauti vietovės atžvilgiu).

5.6. pagal priemonę *Natura 2000* žemės ūkyje:

5.6.1. pareiškėjas privalo deklaruoti žemės ūkio naudmenas ir pasėlius;

5.6.2. mažiausias žemės ūkio naudmenų plotas, patenkantis į „Natura 2000“ teritoriją, kuriam taikomi papildomi 5.6.3 punkte nurodyti veiklos apribojimai, už kurį gali būti mokama kompensacinė išmoka, turi būti ne mažesnis kaip 0,5 ha;

5.6.3. pareiškėjas privalo laikytis papildomų apribojimų (bent vieno iš jų), nustatytų Specialiosiose žemės ir miško naudojimo sąlygose, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (Žin., 1992, Nr. [22-652](#); 1996, Nr. [2-43](#)), ir saugomos teritorijos nuostatuose, apsaugos reglamente ar tvarkymo plane, ar apsaugos sutartyje su privačios žemės savininku ar valstybinės žemės valdytoju („Natura 2000“ teritorijų, kuriose yra taikomi tokie veiklos apribojimai, sąrašas ir nuorodos į susijusius teisės aktus skelbiami Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos tinklalapyje www.vstt.lt):

5.6.3.1. draudžiama suarti pievas ar persėti jas kultūrinėmis žolėmis;

5.6.3.2. draudžiama sausinti ar kitaip keisti hidrologinį režimą;

5.6.3.3. ribojamas ganomųjų gyvulių skaičius 1 ha ganyklos iki 1 SG;

5.6.3.4. anksčiausia pievų šienavimo data yra birželio 15 d., konkreti šienavimo pradžios data yra nustatyta saugomos teritorijos nuostatuose, apsaugos reglamente ar tvarkymo plane, ar apsaugos sutartyje su žemės savininku ar valdytoju;

5.6.3.5. draudžiama naudoti trąšas, pesticidus ar kalkinti žemės ūkio naudmenas;

5.6.4. pareiškėjas privalo laikytis visų apribojimų, kurie taikomi jo deklaruotam laukui;

5.6.5. parama pagal priemonę *Natura 2000* žemės ūkyje už žemės ūkio naudmenų plotus, kuriuose iš šių Taisyklių 5.6.3 punkte išvardytų draudimų taikomas tik vienintelis draudimas, neleidžiantis sausinti ar kitaip keisti hidrologinio režimo, teikiama tik tuo atveju, jeigu žemės ūkio naudmenų plotuose nėra anksčiau įrengtų sausinimo sistemų;

5.6.6. tvarkyti buhalterinę apskaitą teisės aktų nustatyta tvarka;

5.6.7. jei valdoje vykdomi tręšimo darbai, ūkiai, tręšiantys mėšlu ir (ar) srutomis daugiau kaip 50 ha žemės ūkio naudmenų per kalendorinius metus, privalo turėti ir įgyvendinti tręšimo planus, nurodytus Aplinkosaugos reikalavimų mėšlui ir srutomis tvarkyti apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2005 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. D1-367/3D-342 (Žin., 2005, Nr. [92-3434](#); 2011, Nr. 118-5583);

5.6.8. ūkiai, tręšiantys mėšlu iki 50 ha žemės ūkio naudmenų per kalendorinius metus, ūkiai, valdoje naudojančios mineralines trąšas, ir ūkiai, valdoje naudojančios neprofesionaliajam naudojimui skirtus augalų apsaugos produktus, privalo pildyti Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Agrarinės aplinkosaugos išmokos“ programų „Kraštovaizdžio tvarkymas“, „Ekologinis ūkininkavimas“ ir „Rizikos“ vandens telkinių būklės gerinimas“ įgyvendinimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. 3D-152 (Žin., 2007, Nr. [41-1561](#); 2010, Nr. [146-7498](#); 2011, Nr. [34-1631](#)) (toliau – AGRO taisyklės), 6 priede nurodytą Trąšų naudojimo ir augalų apsaugos produktų, skirtų neprofesionaliajam naudojimui, apskaitos žurnalą;

5.6.9. jei valdoje naudojami profesionaliajam naudojimui skirti augalų apsaugos produktai, pareiškėjas privalo pildyti Augalų apsaugos produktų įvežimo, sandėliavimo, prekybos ir naudojimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 3D-564 (Žin., 2004, Nr. [15-481](#); 2010, Nr. 92-4868), 3 priede nurodytą Naudotų augalų apsaugos produktų apskaitos žurnalą;

5.6.10. 5.6.6, 5.6.7, 5.6.8 ir 5.6.9 punktuose nurodyti reikalavimai taikomi pareiškėjams, kurie valdose privalo laikytis 5.6.3.5 punkte nurodytų papildomų apribojimų, ir šiuose punktuose nurodyti dokumentai privalo būti saugomi visą išsipareigojimų laikotarpį. Agentūros vykdomų patikrų ūkyje metu pareiškėjas ir (arba) paramos gavėjas šiuos dokumentus privalo pateikti Agentūros darbuotojui bei aplinkos apsaugą kontroliuojančiai institucijai paprašius.

5.7. pagal priemonę *Natura 2000* miškų ūkyje:

5.7.1. mažiausias miško naudmenų plotas, patenkantis į „Natura 2000“ teritoriją, kuriam

taikomi 5.7.3.1–5.7.3.4 punktuose nurodyti papildomi draudimai ar privalomi apribojimai, viršijantys įprastus nacionalinius miškų naudojimo reikalavimus, už kurį gali būti mokama kompensacinė išmoka, turi būti ne mažesnis kaip 0,5 ha;

5.7.2. pareiškėjas turi būti privataus miško savininkas arba privačių miškų savininkų asociacija, tvarkantys miško teritoriją laikydamiesi bendrųjų reikalavimų ir papildomų apribojimų, nustatytų teisės aktuose (saugomos teritorijos individualiuose nuostatuose arba apsaugos reglamente) arba saugomų teritorijų tvarkymo plane, arba apsaugos sutartyje su privačios žemės savininku. Tuo atveju kai miškas, už kurį prašoma paramos, valdomas bendra, daline arba jungtine nuosavybės teise, paraišką gali pateikti vienas iš bendraturčių, kuris turi notaro patvirtintą visų kitų bendraturčių įgaliojimą. Įgaliotasis asmuo privalo užtikrinti atitiktį reikalavimams (reikalingiems paramai gauti visam plotui), prisiimti visus kitus įsipareigojimus pagal priemonę *Natura 2000* miškų ūkyje;

5.7.3. pareiškėjas, teikiantis paraišką, turi turėti saugomos teritorijos direkcijos išduotą pažymą apie valdoje nustatytą bent vieną veiklos apribojimą:

5.7.3.1. uždrausta vykdyti pagrindinius miško kirtimus medyne, kuris yra pasiekęs IV miškų grupės miškams taikomą kirtimų amžių (nurodytą Miško kirtimų taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. D1-79 (Žin., 2010, Nr. [14-676](#)), 9 punkte pateiktoje 1 lentelėje), arba pagrindiniai kirtimai tokia medyne yra atidėti vėlesniam laikui;

5.7.3.2. leidžiami pagrindiniai miško kirtimai, tačiau jie turi būti vykdomi neplynaisiais kirtimais;

5.7.3.3. plynose pagrindinių miško kirtimų biržėse turi būti paliekamas papildomas skaičius neiškirstų žalių medžių;

5.7.3.4. sanitariniais miško kirtimais retinimo amžių (21 metai) (nurodytą Miško kirtimų taisyklių 52 punkte pateiktoje 3 lentelėje) pasiekusiuose ir vyresniuose medynuose negali būti iškertami visi džūstantys ar išdžiūvę medžiai.

5.7.4. jeigu dėl apribojimų, nustatytų 5.7.3.1–5.7.3.4 punktuose, pareiškėjas kreipėsi paramos 2011 metais ir jeigu nuo šio kreipimosi datos iki paraiškos pateikimo dienos pareiškėjo miško valdoje neįvyko pokyčių, pažymos iš saugomos teritorijos direkcijos pagal miško valdos buvimo vietą pateikti nereikia. Tokiais atvejais informaciją apie valdoje nustatytus veiklos apribojimus privataus miško savininkams ar jų asociacijoms Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos teikia Agentūrai elektroniniu būdu.

5.7.5. pareiškėjas saugomos teritorijos direkcijai, išduodančiai pažymą dėl valdoje nustatytų veiklos apribojimų, privalo pateikti:

5.7.5.1. kai kreipiamasi paramos dėl apribojimų, nustatytų 5.7.3.1 ir 5.7.3.4 punktuose, – parengtą ir patvirtintą galiojantį miško valdos miškotvarkos projektą (arba miškotvarkos projektą, pakoreguotą pagal saugomoje teritorijoje nustatytus veiklos apribojimus), kuriame nurodyti ūkinės veiklos apribojimai, sklypai ir plotas, kuriame jie taikomi, arba Valstybinės miškų tarnybos pažymą apie miškų valstybės kadastro duomenis (taksaciniai rodikliai, miškų žemėlapių fragmentas su pažymėtomis sklypo ribomis) (toliau – Valstybinės miškų tarnybos pažyma). Prašymo išduoti šias pažymas forma ir pažymų išdavimo tvarka skelbiama Valstybinės miškų tarnybos tinklalapyje adresu www.amvmt.lt;

5.7.5.2. kai kreipiamasi paramos dėl apribojimų, nustatytų 5.7.3.2 punkte, – parengtą ir patvirtintą galiojantį miško valdos miškotvarkos projektą (arba miškotvarkos projektą, pakoreguotą pagal saugomoje teritorijoje nustatytus veiklos apribojimus), kuriame nurodyti ūkinės veiklos apribojimai, sklypai ir plotas, kuriame jie taikomi, arba Valstybinės miškų tarnybos pažymą (ši pažyma pateikiama tuomet, kai miškotvarkos projektas nereikalingas vadovaujantis Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 799 (Žin., 1997, Nr. [71-1808](#); 2004, Nr. 86-3117)) bei leidimą kirsti mišką, kuriame būtų nurodyta, kad leidžiama vykdyti pagrindinį neplynąjį kirtimą;

5.7.5.3. kai kreipiamasi paramos dėl apribojimų, nustatytų 5.7.3.3 punkte, – parengtą ir

patvirtintą galiojantį miško valdos miškotvarkos projektą (arba miškotvarkos projektą, pakoreguotą pagal saugomoje teritorijoje nustatytus veiklos apribojimus), kuriame nurodyti ūkinės veiklos apribojimai, sklypai ir plotas, kuriame jie taikomi, arba Valstybinės miškų tarnybos pažymą (ši pažyma pateikiama tuomet, kai miškotvarkos projektas nereikalingas vadovaujantis Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatais) bei leidimą kirsti mišką, kuriame būtų nurodyta, kad leidžiama vykdyti plynąjį kirtimą, paliekant papildomą skaičių neiškirstų žalių medžių;

5.7.6. pareiškėjas tik tada gali kreiptis paramos dėl apribojimų, numatytų 5.7.3.2 ir 5.7.3.3 punktuose, jei kirtimai saugomose teritorijose, atlikti laikantis nustatytų apribojimų, buvo vykdomi ne anksčiau kaip 2004 m. gegužės 1 d.

6. Pareiškėjams pagal priemonę MPŪV parama neteikiama, jei jie yra perleidėjai pagal priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“.

7. Kai pareiškėjas / paramos gavėjas pagal priemonę MPŪV tampa paramos gavėju pagal priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“ kaip ūkio perleidėjas (toliau – perleidėjas), ir jo išpareigojimus pagal priemonę MPŪV perima jo ūkio perėmėjas (toliau – perėmėjas), parama pagal pastarąją priemonę teikiama šiam ūkio perėmėjui, kuris turi pateikti paraišką pagal priemonę MPŪV. Jei paraiškų priėmimo terminas pagal priemonę MPŪV pasibaigęs, tuomet perleidėjas turi pateikti Agentūrai pranešimą apie valdos perdavimą.

8. Jei paramos gavėjas pagal priemonę MPŪV įgyvendina priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“, tačiau neturi perėmėjo arba perėmėjas neprisiima išpareigojimų, tuomet, patvirtinus jo paraišką pagal priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“, jis turi gražinti visą gautą paramą pagal priemonę MPŪV ir tik tuomet jam bus suteikta parama pagal priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“.

9. Pareiškėjui pateikus paraišką tiek pagal priemonę MPŪV, tiek pagal priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“, paraiškoje pagal pastarąją priemonę jis turi pažymėti, kad atsisako paramos pagal priemonę MPŪV, jei jam bus skirta parama pagal priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“. Jei parama pagal priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“ jam nebus skirta, tuomet jis, pateikęs rašytinį prašymą Agentūrai, gražinamas į paramos gavėjų pagal priemonę MPŪV sąrašą.

10. Pareiškėjai, siekiantys paramos pagal priemonę:

10.1. MPŪV, negali gauti paramos už tą patį plotą pagal priemonės „Agrarinės aplinkosaugos išmokos“ programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklas: „Natūralių ir pusiau natūralių pievų tvarkymas“, „Šlapynių tvarkymas“, „Kraštovaizdžio elementų valdoje (gyvatvorių) tvarkymas“ ir „Melioracijos griovių tvarkymas“;

10.2. *Natura 2000* žemės ūkyje, negali prašyti paramos tai pačiai teritorijai pagal priemonės „Agrarinės aplinkosaugos išmokos“ programos „Kraštovaizdžio tvarkymas“ veiklas: „Natūralių ir pusiau natūralių pievų tvarkymas“, „Šlapynių tvarkymas“, „Vandens telkinių apsauga nuo taršos ir dirvos erozijos ariamoje žemėje“, „Vandens telkinių pakrančių apsaugos juostos tvarkymas pievose“, „Kraštovaizdžio elementų valdoje (gyvatvorių) tvarkymas“, „Melioracijos griovių tvarkymas“ ir programą „Rizikos“ vandens telkinių būklės gerinimas“, taip pat nacionalinių kompensacijų dėl veiklos apribojimų nacionalinėse saugomose teritorijose.

11. Pareiškėjai, gaunantys paramą pagal priemonę *Natura 2000* miškų ūkyje, už tuos pačius plotus negali gauti paramos pagal priemonę „Miškų aplinkosaugos išmokos“.

IV. PARAIŠKŲ TEIKIMO IR ADMINISTRAVIMO PROCEDŪROS

12. Pareiškėjas (arba pareiškėjo įgaliotas asmuo):

12.1. nuo paraiškų teikimo dienos iki einamųjų metų birželio 15 d. seniūnijoje pagal pareiškėjo valdos centro adresą dirbančiam savivaldybės darbuotojui (toliau – seniūnijos darbuotojas) pateikia:

12.1.1. laisvos formos dokumentą ar skaitmeninę laikmeną su pagrindiniais paraiškai užpildyti reikalingais duomenimis (vietovėje išmatuotų laukų plotų schemą / brėžinį su nurodytais laukų kraštinių ilgiais, lauko kraštinės (-ių) atstumais iki stabilių objektų (pvz.: pastatų, kelių,

melioracijos griovių ir pan.) ir laukų plotais bei žemės ūkio naudmenų pavadinimais);

12.1.2. teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintą įgaliojimą, kai paraišką teikia pareiškėjo įgaliotas asmuo;

12.1.3. deklaruojamų plotų kadastro žemėlapius (žemės sklypų planus) arba žemėlapių fragmentus su ankstesniais metais įbraižytais (deklaruotais) laukais, jeigu pareiškėjas juos turi. Minėti dokumentai naudojami tik apytiksliam deklaruojamų plotų vietos nustatymui;

12.1.4. jei pareiškėjo nurodytoje vietoje jau yra įbraižyti kito pareiškėjo laukai ir nepavyksta išspręsti dvigubo deklaravimo, pareiškėjas pateikia žemės nuosavybę ar valdymo teisę patvirtinančius dokumentus (kartu su kadastro žemėlapiais (žemės sklypų planais). Minėtų dokumentų pateikimo faktas pažymimas PPIS ir dokumentai paštu siunčiami Agentūrai;

12.1.5. pareiškėjas, pretenduojantis gauti paramą pagal priemonę *Natura 2000* miškų ūkyje, turi turėti pažymą, išduotą saugomos teritorijos direkcijos pagal miško valdos buvimo vietą apie naudojamoje valdoje jo veiklai einamaisiais deklaravimo metais taikomą bent vieną iš 5.7.3.1–5.7.3.4 punktuose nurodytų draudimų ar privalomų apribojimų, išskyrus 5.7.4 punkte nustatytą atvejį;

12.2. pareiškėjas, turintis techninių galimybių naudotis elektronine bankininkyste, nuo paraiškų teikimo pradžios iki einamųjų metų birželio 15 d. gali prisijungti prie PPIS (<http://paseliai2012.vic.lt>) ir pats užpildyti paraiškos elektroninę formą (įvesti Paramos už žemės ūkio naudmenų ir kitus plotus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių 1 priede nurodytus elektroninius paraiškos duomenis bei juos patvirtinti);

12.3. pareiškėjas pats arba padedant seniūnijos darbuotojui, naudodamasis PPIS, elektroniniu būdu įbraižo deklaruojamus žemės ūkio naudmenų, pasėlių ir / ar miško plotus Paramos už žemės ūkio naudmenų ir kitus plotus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių nustatyta tvarka bei pateikia kitus paraiškos duomenis;

12.4. pareiškėjas, įbraižydamas deklaruojamų žemės ūkio naudmenų, pasėlių ar kitų laukų ribas, PPIS privalo nurodyti bei aprašyti kontrolinių žemės sklypų ribų pasikeitimus (jei tokių pasikeitimų esama) Paramos už žemės ūkio naudmenų ir kitus plotus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių nustatyta tvarka;

12.5. seniūnijos darbuotojui išspausdinus Paramos už žemės ūkio naudmenų ir kitus plotus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių 1 priede nurodytos paraiškos formą, užpildytą pagal pareiškėjo pateiktus duomenis ir pagal Paramos už žemės ūkio naudmenų ir kitus plotus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių 2 priede nurodytą pildymo instrukciją, pareiškėjas patikrina paraiškos duomenis ir patvirtina jų teisingumą savo parašu, pasirašydamas paraiškoje. Pareiškėjo ir seniūnijos darbuotojo parašais patvirtintas paraiškos egzempliorius lieka pareiškėjui. Pareiškėjui parašu patvirtinus paraiškos duomenų teisingumą, PPIS patvirtinami paraiškos duomenys, suformuojamas bei išspausdinamas paraiškos registravimo dokumentas (kuris yra paraiškos dalis), kurį pasirašo pareiškėjas bei seniūnijos darbuotojas. Paraiškos registravimo dokumente pateikiamas iš paraiškos duomenų sudarytas šešiolyktainis (keturiasdešimties skaitmenų) skaitmenų kodas, kuriuo yra užkoduoti paraiškos duomenys. Pareiškėjas pasirašo ir paraiškų priėmimo registre, kurio forma patvirtinta Paramos už žemės ūkio naudmenų ir kitus plotus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių 5 priede. Pareiškėjui parašu patvirtinus paraiškos duomenų teisingumą minėtuose dokumentuose, paraiška laikoma pateikta;

12.6. jeigu pareiškėjas turi techninių galimybių naudotis elektronine bankininkyste, jis gali pats prisijungti prie PPIS ir užpildyti Paramos už žemės ūkio naudmenų ir kitus plotus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių 1 priede pateiktos paraiškos elektroninę formą ir įbraižyti deklaruojamus žemės ūkio naudmenų, kitus ar miško plotus. Tokiu atveju elektroninę paraišką užpildęs pareiškėjas privalo pasirašyti ją elektroniniu parašu arba turi išspausdinti paraiškos registravimo dokumentą, jį pasirašyti ir per 10 darbo dienų, bet ne vėliau kaip iki einamųjų metų birželio 15 d., atsiųsti Centrai (adresu: V. Kudirkos g. 18-1, Vilnius) paštu arba skenuotą jo kopiją atsiųsti elektroniniu paštu (adresu: e-ibraizymas@vic.lt) (nuo einamųjų metų birželio 16 d. iki liepos 10 d. atsiųsti paraiškos registravimo dokumentai laikomi pavėluotai

pateiktai). Paraiška laikoma pateikta pareiškėjui parašu patvirtinus paraiškos duomenų teisingumą paraiškos registravimo dokumente (vėliausiai iki einamųjų metų rugpjūčio 15 d.) ir Centru patvirtinus šio dokumento gavimo faktą;

12.7. gali pateikti tik vieną paraišką;

12.8. jeigu nuo ankstesnio atnaujinimo iki paraiškos pateikimo dienos pareiškėjo žemės ūkio valdoje neįvyko pokyčių, pareiškėjas, pildydamas paraiškos formą, atnaujina valdos duomenis seniūnijoje teisės aktų nustatyta tvarka. Jei valdoje įvyko pokyčių, pareiškėjas su šių pokyčių įrodymo dokumentais turi kreiptis į seniūnijos darbuotoją, kuris atnaujins valdos duomenis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registro informacinėje sistemoje teisės aktų nustatyta tvarka;

12.9. pareiškėjas, pildydamas paraišką, nurodo duomenis apie praėjusiais metais valdoje panaudotas trąšas.

13. Pavėluotai pateiktos paraiškos priimamos iki einamųjų metų liepos 10 d., už kiekvieną pavėluotą darbo dieną galutinę paramos sumą mažinant 1 proc. Pasibaigus pavėluotai teikiamų paraiškų priėmimo terminui (po einamųjų metų liepos 10 d.), paraiška priimama tik tais atvejais, kai vėlavimas nepriklauso nuo pareiškėjo valios (pvz.: pareiškėjo mirtis, ilgalaikis profesinis nepajėgumas, stichinė nelaimė, padariusi stiprų poveikį valdai). Tokiais atvejais pareiškėjas ar jo įpėdinis per 10 darbo dienų nuo tada, kai atsiranda tokia galimybė, kartu su paraiška pateikia prašymą priimti pavėluotą paraišką ir dokumentus, pagrindžiančius vėlavimo priežastį. Į PPIS įvedami paraiškos duomenys, paraiška patvirtinama. Vėlavimo priežastį pagrindžiantys dokumentai PPIS neregistruojami, o jų originalai kartu su pasirašytu registracijos dokumentu siunčiami paštu Agentūrai, kuri priima sprendimą dėl tokios paraiškos administravimo. Agentūrai nusprendus, kad tokia paraiška gali būti priimta, elektroniniai paraiškos duomenys perduodami Agentūrai. Paraiškos, pateiktos pasibaigus pavėluotai teikiamų paraiškų priėmimo terminui (po einamųjų metų liepos 10 d.), priimamos iki einamųjų metų gruodžio 1 d.

14. Pasikeitus deklaruotiems duomenims po paraiškos pateikimo, pareiškėjas iki einamųjų metų liepos 10 d. seniūnijos darbuotojui gali pateikti prašymą pakeisti paraiškos duomenis (tokiu atveju pareiškėjas pasirašo prašymo pakeisti paraiškos duomenis registracijos dokumente, kurio forma patvirtinta Paramos už žemės ūkio naudmenų ir kitus plotus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių 6 priede) arba pakeisti juos pats, prisijungęs prie PPIS (tokiu atveju prašymą pakeisti paraiškos duomenis elektroniniu būdu užpildęs pareiškėjas privalo pasirašyti jį elektroniniu parašu arba išsispausdinti prašymo pakeisti paraiškos duomenis registracijos dokumentą, jį pasirašyti ir per 10 darbo dienų (vėliausiai iki einamųjų metų rugpjūčio 15 d.) išsiųsti Centru (adresu: Vinco Kudirkos g. 18-1, Vilnius) paštu arba skenuotą jo versiją elektroniniu paštu (adresu: e-ibraizymas@vic.lt). Pareiškėjui parašu patvirtinto prašymo pakeisti paraiškos duomenis registracijos dokumento nepateikus Centru, prašymas pakeisti paraiškos duomenis atmetamas.). Pareiškėjas iki einamųjų metų liepos 10 d. gali taisyti įbraižytų laukų grafinį vaizdą (netikslaus deklaruojamų laukų įbraižymo atveju), jei toks taisymas galimas nekeičiant paraiškos 2 lapo lentelės duomenų (įbraižytų laukų ploto). Prašymai pakeisti paraiškos duomenis, pateikti einamaisiais metais nuo birželio 16 d. iki liepos 10 d., laikomi pavėluotai pateiktai ir už kiekvieną pavėluotą darbo dieną paramos suma už tą lauką, kurio duomenys keičiami, mažinama 1 proc. (išskyrus minėtus atvejus, kai pareiškėjai taiso įbraižytų laukų grafinį vaizdą, jei toks taisymas galimas be paraiškos 2 lapo lentelės duomenų (įbraižytų laukų ploto) keitimo) pagal taisyklių 12.1.4 punkte nurodytą tvarką. Jeigu prieš tai, kai pareiškėjas pateikia prašymą pakeisti paraiškos duomenis (arba prieš tai, kai pareiškėjas pakeičia juos pats, prisijungęs prie PPIS), Agentūra buvo informavusi pareiškėją apie ketinimą atlikti patikrą vietoje ar pranešusi apie paraiškoje aptiktas klaidas, kaip tai numatyta šių taisyklių 20 punkte, pareiškėjui taikomos sankcijos, numatytos šių taisyklių 33.2.1, 33.2.2 ir 33.2.3 punktuose.

15. Šių taisyklių 14 punkto nuostatos dėl paramos sumos mažinimo pavėluotai teikiant prašymus pakeisti paraiškos duomenis netaikomos, jei norima keisti paraiškos pirmajame lape nurodytus duomenis bei atsisakant paramos už atskirus laukus ar pagal visą paraišką (išskyrus šių taisyklių 16 punkte nustatytus atvejus).

16. Jei pareiškėjas nori atsisakyti paramos už visą paraišką arba jos dalį, jis tai gali padaryti nuo paraiškos pateikimo iki paramos gavimo dienos. Sankcijos pareiškėjui netaikomos, jei iki paramos už atskirus laukus ar paramos pagal visą paraišką atsisakymo jis nebuvo informuotas apie Agentūros planuojamą patikrą vietoje ar paraiškoje aptiktas klaidas jo pasirinktu būdu, kaip tai numatyta taisyklių 20 punkte.

17. Jei pareiškėjas nori pakeisti paraiškos pirmajame lape nurodytus duomenis, jis tai gali padaryti laikotarpiu nuo paraiškos pateikimo iki lėšų pervedimo pareiškėjui dienos.

18. Pasibaigus paraiškų priėmimo terminui, paraiškoje nurodyta banko sąskaita ar ryšio duomenys (adresas, telefonas, faksas, el. pašto adresas) gali būti tikslinami raštu pateikus prašymą Agentūrai arba per Agentūros informacinį portalą. Teikiant Agentūrai prašymus dėl banko sąskaitos, į kurią bus pervedamos paramos lėšos, pakeitimo, prašymą pasirašiusiojo asmens parašo tikrumas turi būti patvirtintas notaro arba seniūno Lietuvos Respublikos notariato įstatymo nustatyta tvarka. Patvirtinti pasirašiusiojo asmens parašo tikrumą taip pat gali Agentūros darbuotojas.

19. Informaciją apie savo duomenis pareiškėjas gali rasti Agentūros informaciniame portale arba teirautis Agentūroje telefonais, nurodytais Agentūros interneto svetainėje www.nma.lt, elektroniniu paštu (adresu: info@nma.lt) arba raštu bei tiesiogiai atvykus į Agentūrą adresu: Blindžių g. 17, Vilnius, taip pat informacijos gali kreiptis į savivaldybes (seniūnijas). Klausdamas raštu ar elektroniniu paštu, pareiškėjas turi nurodyti savo vardą, pavardę, asmens kodą (fizinis asmuo), įmonės pavadinimą ir kodą (juridinis asmuo), adresą, telefono numerį, valdos numerį.

20. Pareiškėjas laikomas informuotu apie paraiškoje esančias klaidas, gavęs informaciją apie jas bent vienu iš savo pasirinktų būdų, nuo informacijos atsiradimo Agentūros informaciniame portale (<https://portal.nma.lt>), elektroninio laiško ar trumposios žinutės mobiliuoju telefonu išsiuntimo praėjus 5 kalendorinėms dienoms. Kai pareiškėjas informuojamas raštu, informacinis pranešimas laikomas gautu, praėjus 7 darbo dienoms nuo jo išsiuntimo.

21. Priemonės administruoja Agentūra pagal Agentūros direktoriaus įsakymu patvirtintus administravimo tvarkos aprašus.

22. Savivaldybės (seniūnijos) vykdo Paramos už žemės ūkio naudmenų ir kitus plotus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklėse nurodytas funkcijas.

23. Seniūnijos darbuotojas vykdo Paramos už žemės ūkio naudmenų ir kitus plotus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklėse nurodytas funkcijas.

24. Centras vykdo Paramos už žemės ūkio naudmenų ir kitus plotus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklėse nurodytas funkcijas.

25. Agentūra:

25.1. skelbdama informaciją informaciniame portale, taip pat kitais būdais informuoja savivaldybes ir pareiškėjus vienu iš būdų, kuriuo pareiškėjas sutiko būti informuotas: raštu, elektroniniu paštu arba trumpąja žinute mobiliuoju telefonu apie paraiškose ar kituose dokumentuose nustatytas klaidas ar neatitikimus, kai nustatomas:

25.1.1. neteisingas deklaravimas;

25.1.2. paraiškos duomenų neatitikimas (kai nesutampa bendrieji duomenys ir pan.);

25.1.3. neteisingų pareiškėjo banko sąskaitos duomenų pateikimas;

25.1.4. kitos deklaravimo klaidos;

25.1.5. deklaruotų plotų persidengimas;

25.2. apie patikros vietoje nustatytus neatitikimus pareiškėją informuoja raštu, siunčiant patikros vietoje ataskaitos kopiją;

25.3. nustačiusi atvejų, kai vieno pareiškėjo įbraižyta lauko riba persidengia su kito pareiškėjo įbraižyta lauko riba, ir atvejų, kai pareiškėjų deklaruotas (ar nustatytas) plotas kontroliniame žemės sklype viršija paramai skirti tinkamą plotą:

25.3.1. paskelbia informaciją apie tokį nustatytą neteisingą deklaravimą Agentūros informaciniame portale, informuoja pareiškėjus (arba savivaldybes) apie jų paraiškose nustatytus laukų neteisingo deklaravimo atvejus;

25.3.2. paraišką peržiūri pakartotinai, jei per Agentūros nurodytą terminą yra pateikiami

neteisingai deklaruoto ploto žemės dirbimo (žemės ūkio veiklos) ir žemės valdymo teisės (nuosavybės, nuomos ar kitais pagrindais) įrodymo dokumentai. Žemės ūkio veikla įrodoma pagal seniūnijos išduotą pažymą, turimus žemės ūkio produkcijos realizavimo bei kitus dokumentus, patvirtinančius minėtos veiklos faktą. Jei remiantis žemės sklypo planais ir kitais pareiškėjų pateiktais dokumentais ar Nekilnojamojo turto kadastro ir registro duomenimis nepavyksta išspręsti neteisingo deklaravimo klausimo, Agentūra, įvertinusi patikros vietoje tikslingumą, gali atlikti patikrą;

25.3.3. vadovaudamasi Europos Sąjungos teisės aktų ir kitų dokumentų nuostatomis, už neteisingai deklaruotą plotą sumažina pareiškėjams mokėtiną paramą. Už paramai gauti deklaruotus plotus, kuriuose pareiškėjas neužsiėmė žemės ūkio veikla, taikomos nuostatos dėl tyčinio neteisingo deklaravimo;

25.4. baigusi administruoti paraišką, informaciją apie pareiškėjui apskaičiuotas išmokas ir pritaikytas sankcijas skelbia informaciniame portale ir vienu iš pareiškėjo pasirinktų būdų (raštu, elektroniniu paštu arba trumpąja žinute mobiliuoju telefonu) informuoja pareiškėją. Informaciniame pranešime pareiškėjams administravimo metu nustatyti neatitikimai nedetalizuojami, pateikiami tik suminiai rezultatai. Informaciniame pranešime turi būti nurodyta, kad informacija apie gautą paramą (pareiškėjo pavadinimas, adresas, iš Europos žemės ūkio garantijų fondo ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai gautos paramos suma) bus paskelbta viešai (nurodant laiką, kada informacija bus paskelbta) visuomenės informavimo tikslu, taip pat gali būti perduota audito ir tyrimų institucijoms, siekiant apsaugoti Europos Bendrijos finansinius interesus;

25.5. nepažeisdama asmens duomenų apsaugą reglamentuojančių teisės aktų, pagal poreikį teikia duomenis savivaldybėms, Statistikos departamentui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybai, kitoms institucijoms, teisės aktų nustatytais terminais ir tvarka teikia ataskaitas Europos Komisijai bei ataskaitas jų pareikalavusioms institucijoms;

25.6. pareiškėjus patikrai vietoje Agentūra atrenka atsitiktinės atrankos bei rizikos analizės būdu, vadovaudamasi Paramos už žemės ūkio naudmenų ir kitus plotus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių nuostatomis;

25.7. atlieka kitas Paramos už žemės ūkio naudmenų ir kitus plotus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklėse nurodytas funkcijas.

V. PARAMOS DYDŽIO APSKAIČIAVIMAS

26. Paramos gavėjams mokama kompensacinė išmoka už mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse deklaruotus žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus bei į „Natura 2000“ teritoriją patenkančių žemės ūkio ir miško naudmenų plotą, kuriame yra taikomas bent vienas 5.6.3 ir 5.7.3 punktuose nurodytas draudimas ar apribojimas. Paramos gavėjui, atitinkančiam tinkamumo kriterijus konkrečioje valdos dalyje, parama apskaičiuojama už tą valdos dalį (taikoma paramos gavėjams, turintiems pievų ir ganyklų).

Jei žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotų nedeklaravęs, tačiau jų nuosavybės ar valdymo teisę turintis asmuo praneša apie pareiškėją, kuris neteisėtai deklaravo jo valdomus plotus, parama už šiuos plotus pareiškėjui bus mokama tik tuo atveju, jeigu jis pateiks šių žemės plotų dirbimo (žemės ūkio veiklos, kuri įrodoma pagal žemės ūkio produkcijos realizavimo, seniūnijos išduotą pažymą bei kitus dokumentus, patvirtinančius minėtos veiklos faktą) ir žemės nuosavybės ar valdymo teisės įrodymo dokumentus. Agentūra remdamasi žemės sklypo planu pagal Nekilnojamojo turto kadastro ir registro duomenis nustatys, ar pareiškėjas teisėtai deklaruoja minėtus plotus. Pareiškėjui, įrodžiusiam žemės ūkio veiklos faktą ir žemės valdymo teisę, o Agentūrai pagal žemės valdymo teisės patvirtinimo dokumentus ir Nekilnojamojo turto kadastro ir registro duomenis nustačius deklaravimo teisėtumą, išmokos bus mokamos, jei pareiškėjas tą teisę įrodė iki išmokų mokėjimo pabaigos. Už paramai deklaruotus plotus, kuriuose pareiškėjas neužsiėmė žemės ūkio veikla, taikomos nuostatos dėl tyčinio neteisingo deklaravimo.

27. Kompensacinės išmokos paramos gavėjams išmokamos litais. Programoje nurodytos

išmokos eurais turi būti perskaičiuojamos litais pagal Lietuvos banko nustatytą ir paskelbtą lito ir euro santykį.

28. Visos mažiau palankios ūkininkauti vietovės yra skirstomos į didelio nepalankumo ir mažo nepalankumo kategorijas. Didelio nepalankumo kategorijai priskiriamos Švenčionių, Molėtų, Zarasų, Ignalinos, Trakų, Varėnos rajonų savivaldybės. Mažo nepalankumo kategorijai priskiriamos savivaldybės, vietovės, atrinktos seniūnijų lygmeniu, bei vietovės su specifinėmis gamtinėmis kliūtimis, priskirtos prie mažiau palankių ūkininkauti vietovių, pagal Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. vasario 27 d. įsakymą Nr. 3D-72 „Dėl mažiau palankių ūkininkauti vietovių“ (Žin., 2004, Nr. [34-1111](#)).

29. Kontroliniai žemės sklypai, kuriuose bent dalis ploto yra priskirta mažiau palankioms ūkininkauti vietovėms, priskiriami mažiau palankioms ūkininkauti vietovėms. Kontroliniai žemės sklypai, kuriuose yra ir didelio, ir mažo nepalankumo vietovių, priskiriami didelio nepalankumo vietovėms.

30. Pagal priemonę MPŪV iki 150 ha plotas remiamas 100 proc., nuo 151 ha iki 250 ha – 85 proc., nuo 251 ha iki 500 ha – 70 proc., nuo 501 ha – 50 proc. Apskaičiuojant remiamą MPŪV plotą, pirmiausia remiami didelio nepalankumo vietovėse esantys plotai, o tik vėliau – mažo nepalankumo. Ūkis negali būti skaidomas siekiant išvengti paramos apribojimų. Apskaičiuojant paramos sumą Agentūra atsižvelgs į 2007 metų paraiškoje nurodytus duomenis. Paramos suma suskaidžius ūkius dvejus metus negali viršyti už tą plotą 2007 metais išmokėtos paramos sumos.

31. Paramos suma apskaičiuojama atitinkamai pagal nepalankumo kategorijas arba į „Natura 2000“ teritoriją patenkantį plotą, kuriame yra taikomas bent vienas iš 5.6.3 ir 5.7.3 punktuose nurodytų papildomų draudimų ar apribojimų. Pareiškėjams neteisingai nurodžius valdos ar jos dalies buvimo mažiau palankioje ūkininkauti vietovėje arba „Natura 2000“ teritorijoje faktą, paramos suma apskaičiuojama pagal nustatytą faktą, tačiau sankcijos netaikomos.

32. Kompensacinių išmokų 2012 metams dydžiai bus nustatyti atskiru Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu.

VI. SANKCIJŲ TAIKYMAS

33. Sankcijos taikomos:

33.1. jei nesilaikoma įsipareigojimo ūkininkauti mažiausiai 5 metus nuo pirmos gautos išmokos pagal priemonę MPŪV, pareiškėjas privalo grąžinti jam išmokėtą paramą pagal šią priemonę. Parama negražinama, kai paramos gavėjas, kuris ūkininkavo ar užsiėmė žemės ūkio veikla ne mažiau kaip 3 metus nuo pirmos gautos išmokos pagal priemonę MPŪV, galutinai nutraukia žemės ūkio veiklą arba kai paramos gavėjas perduoda visą ar dalį valdos kitam asmeniui tuo laikotarpiu, kuriuo galioja įsipareigojimas paramai gauti.

Paramos gavėjams, įsipareigojusiems ūkininkauti ne mažiau kaip 5 metus nuo pirmos gautos išmokos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2004–2006 metų priemonę „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais“, įsipareigojimų laikotarpis tęsiasi atitinkamai dalyvaujant Programos priemonėje MPŪV ir nuo 2007 m. pareiškėjams taikomi Programos reikalavimai. Ilgalaiškės sankcijos, pritaikytos pagal Kaimo plėtros 2004–2006 metų plano priemonę „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais“, taikomos ir 2007–2013 metų laikotarpiu;

33.2. dėl vėlavimo pateikti paraiškas:

33.2.1. už kiekvieną pavėluotą darbo dieną apskaičiuota paramos suma mažinama 1 proc.;

33.2.2. pavėluotai pateikus prašymą dėl paraiškos duomenų keitimo, už kiekvieną pavėluotą darbo dieną paramos suma už tą lauką, kurio duomenys keičiami, mažinama 1 proc.;

33.2.3. paraiška, pateikta praėjus 25 kalendorinėms dienoms po paskutinės paraiškų pateikimo dienos, nepriimama, išskyrus 13 punkte nurodytą atvejį.

33.3. dėl neteisingo deklaravimo skaičiuojamos remiamos grupės lygiu:

33.3.1. kai deklaruotas plotas viršija faktinį nuo 3 iki 20 proc. arba 2 ha, einamaisiais metais

parama pagal atitinkamą priemonę mokama už faktinį plotą, sumažintą du kartus iš faktinio ploto atėmus deklaruoto ir faktinio plotų skirtumo dydžius (sankcijos dėl neteisingo deklaravimo taikomos remiamos grupės lygiu);

33.3.2. kai deklaruotas plotas viršija faktinį daugiau kaip 20 proc., einamaisiais metais parama už atitinkamą remiamą grupę neteikiama;

33.3.3. kai deklaruotas plotas viršija faktinį daugiau kaip 50 proc., pareiškėjui taikoma ilgalaikė sankcija, lygi deklaruoto ir nustatyto ploto skirtumui;

33.3.4. kai nustatytas didesnis kaip 0,5 proc. arba 1 ha, bet ne daugiau kaip 20 proc. ploto tyčinis neteisingas deklaravimo atvejis, išmoka pagal atitinkamą priemonę einamaisiais metais nemokama;

33.3.5. kai nustatytas didesnis kaip 20 proc. ploto tyčinis neteisingas deklaravimas, išmoka pagal atitinkamą priemonę einamaisiais metais nemokama, be to, pareiškėjui taikoma ilgalaikė sankcija, lygi deklaruoto ir nustatyto ploto skirtumui.

33.4. pareiškėjui neleidus atlikti patikros vietoje bent viename jo deklaruotų laukų, jami taikomos nuostatos dėl tyčinio neteisingo deklaravimo;

33.5. dėl GAAB reikalavimų ir Valdymo reikalavimų pažeidimo:

33.5.1. jei lauko plotas, kuriame nustatomas GAAB reikalavimų pažeidimas, yra didesnis nei 1 ha arba sudaro daugiau nei 10 proc. viso faktinio lauko ploto, laikoma, kad toks laukas neatitinka GAAB reikalavimo (taikoma šių taisyklių 5.4 punkte minimo Aprašo 1.1, 1.2, 1.3, 1.5, 1.6, 1.7 punktuose nurodytų GAAB reikalavimų nesilaikymo atveju);

33.5.2. jei GAAB reikalavimų pažeidimas nustatomas lauke, laikoma, kad visas laukas neatitinka GAAB reikalavimo (taikoma Aprašo 1.4, 1.8, 1.9, 1.10 ir 2 punktuose nurodytų GAAB reikalavimų nesilaikymo atveju);

33.5.3. už GAAB reikalavimų ir Valdymo reikalavimų pažeidimus sankcijos dydis apskaičiuojamas pagal atskiru Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu patvirtintą metodiką;

33.6. dėl atskirų žemės ūkio naudmenų (išskyrus esančių namų valdos žemėje) plotų nedeklaravimo:

33.6.1. nustatčius, kad skirtumo tarp viso pagal visas priemones deklaruoto ploto ir viso pagal visas priemones deklaruoto ploto bei viso nedeklaruotų laukų ploto sumos santykis su visu pagal visas priemones deklaruotu plotu viršija 3 proc., bet neviršija 30 proc., parama pagal priemonę sumažinama 1 proc.;

33.6.2. nustatčius, kad skirtumo tarp viso pagal visas priemones deklaruoto ploto ir viso pagal visas priemones deklaruoto ploto bei viso nedeklaruotų laukų ploto sumos santykis su visu pagal visas priemones deklaruotu plotu viršija 30 proc., parama pagal priemonę sumažinama 2 proc.;

33.6.3. nustatčius, kad skirtumo tarp viso pagal visas priemones deklaruoto ploto ir viso pagal visas priemones deklaruoto ploto bei viso nedeklaruotų laukų ploto sumos santykis su visu pagal visas priemones deklaruotu plotu viršija 50 proc., parama pagal priemonę sumažinama 3 proc.;

33.7. dėl nustatytų draudimų ar apribojimų, nurodytų 5.6.3 ir 5.7.3 punktuose, nesilaikymo, parama einamaisiais metais neteikiama;

33.8. jei pareiškėjas nesilaiko taisyklių 5.6.6 punkte nurodyto reikalavimo, išmoka mažinama 1 proc. visos apskaičiuotos paramos sumos pagal priemonę *Natura 2000* žemės ūkyje;

33.9. jei pareiškėjas nesilaiko taisyklių 5.6.8 punkte nurodyto reikalavimo pildyti Trąšų naudojimo ir augalų apsaugos produktų, skirtų neprofesionaliajam naudojimui, apskaitos žurnalą, išmoka mažinama 1 proc. visos apskaičiuotos paramos sumos pagal priemonę *Natura 2000* žemės ūkyje;

33.10. jei pareiškėjas nesilaiko taisyklių 5.6.7 arba 5.6.9 punktuose nurodytų reikalavimų, jam taikomos sankcijos taisyklių 33.5.3 punkte nurodyta tvarka.

Atliekant ilgalaičių sankcijų išskaičiavimą, atsižvelgiama į pateiktų paraiškų pagal kitas Programos priemones pateikimo datą ir mokėjimus. Ilgalaičių sankcijos yra išskaičiuojamos iš bet kokios pareiškėjams per trejus kalendorinius metus, einančius po tų kalendorinių metų, kuriais

nustatytas pažeidimas, priskaičiuotos paramos sumos (mokamos iš Europos žemės ūkio garantijų fondo, Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai ar valstybės biudžeto lėšų, kurių asignavimų valdytojas yra Žemės ūkio ministerija). Ilgalaikės sankcijos gali būti pradėtos išskaičiuoti iš paramos sumos, priskaičiuotos pažeidimo nustatymo metais.

34. Einamaisiais metais taikomų sankcijų suma negali viršyti 100 proc. mokėtinos paramos sumos.

35. Sankcijos netaikomos, jei nustatytų reikalavimų ir apribojimų nesilaikoma dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) atvejų.

VII. VALDOS PERDAVIMAS

36. Paramos gavėjui perdavus Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre įregistruotas valdas arba dalį valdos, parama teikiama valdos perėmėjui tais atvejais, kai:

36.1. pakeičiamas valdos arba dalies valdos valdytojas, tačiau asmuo ir unikalūs valdos atpažinties kodas nesikeičia;

36.2. išnuomojus ar pardavus sklypus ar sklypo dalis ir po to kito asmens vardu įregistravus valdą, perkeltant perleistus sklypus ar sklypo dalis į šią valdą.

37. Jei visa valda arba dalis valdos perduodama po to, kai valdos perdavėjas jau yra pateikęs paraišką, bet dar neįvykdęs visų reikalavimų, nustatytų pagal priemones MPŪV, *Natura 2000* žemės ūkyje ir *Natura 2000* miškų ūkyje, valdos perdavėjui parama neskiriama. Tokiu atveju parama skiriama valdos perėmėjui, jei:

37.1. valdos perėmėjas po paraiškų priėmimo termino pabaigos iki lėšų pervedimo pareiškėjui dienos informuoja Agentūrą apie valdos perėmimą, pateikdamas pranešimą apie valdos perėmimą, prašymą skirti paramą bei valdos perėmimo faktą patvirtinančius dokumentus (žemės, kito nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo, nuomos, panaudos ar kt. sutarties kopiją, paveldėjimo teisės liudijimo kopiją ar pan.) savivaldybei (seniūnijai) pagal valdos registravimo vietą;

37.2. valdos perėmėjas prisiima atsakomybę toliau laikytis įsipareigojimų ir vykdyti reikalavimus, kurie kyla iš perdavėjo paraiškos pagal priemones MPŪV, *Natura 2000* žemės ūkyje ir/ar *Natura 2000* miškų ūkyje.

38. Valdos ir dalies valdos perėmėjas per 30 kalendorinių dienų nuo valdos perėmimo dienos privalo perduoti pasikeitusius valdos registravimo duomenis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registru.

39. Jei visa valda arba dalis valdos perduodama po to, kai valdos perdavėjas jau yra pateikęs paraišką ir įvykdęs visus reikalavimus, nustatytus pagal priemones MPŪV, *Natura 2000* žemės ūkyje ir (ar) *Natura 2000* miškų ūkyje, jis turi informuoti Agentūrą apie valdos perdavimą (išskyrus valdos perdavėjo mirties atvejį, kai prisiimti atsakomybę toliau laikytis įsipareigojimų ir informuoti Agentūrą apie valdos perėmimą pagal 37.1 ir 37.2 punktuose nustatytus reikalavimus turi valdos perėmėjas).

40. Žemės ūkio valdos išregistravimo atveju, kai valda išregistruojama iki einamųjų metų gruodžio 31 d., pareiškėjas nebetenka teisės į jam priklausiusią paramą, o tais atvejais, kai parama ar jos dalis iki einamųjų metų gruodžio 31 d. pareiškėjui jau išmokėta, jis privalo paramą gražinti.

41. Valdos arba dalies valdos perėmėjas prisiima atsakomybę toliau laikytis įsipareigojimų, kurie kyla iš perdavėjo paraiškos gauti paramą. Perėmėjas įsipareigojimų laikotarpiu neturi teisės dar kartą perduoti tos pačios valdos, išskyrus nenugalimos jėgos (*force majeure*) atvejus. Įsipareigojimų laikotarpiu perėmėjui perdavus valdą dar kartą, taikomos šių taisyklių 33.1 punkto nuostatos.

VIII. ATSAKOMYBĖ

42. Už paraiškos bei kitus duomenis atsako juos pateikę pareiškėjai.

43. Už pareiškėjų informavimą paramos teikimo klausimais, paraiškos duomenų bei kitų

dokumentų įvedimą ir patvirtinimą PPIS (kai paraiška pateikiama seniūnijos darbuotojui) atsakingos savivaldybės (seniūnijos).

44. Už tinkamą PPIS veikimą, paraiškų priėmimo darbų organizavimą, paraiškų registravimo dokumentų surinkimą ir perdavimą Agentūrai atsako Centras.

45. Už paraiškų administravimą, administracinę patikrą, patikrą vietoje, paramos dydžio apskaičiavimą ir išmokėjimą paramos gavėjams, lėšų apskaitą, ataskaitų teikimą atsako Agentūra.

46. Už nuotolinę patikrą bei jos rezultatų pateikimą Agentūrai atsako Centras.

47. Pareiškėjų pateikti duomenys Lietuvos Respublikos institucijų, kitų Europos Sąjungos šalių institucijų, Europos Sąjungos Komisijos, Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) ir Europos audito rūmų bus apdoroti elektroniniu būdu ir panaudoti kontrolės tikslais.

48. Pareiškėjai kartą per kalendorinius metus, bet ne vėliau kaip iki einamųjų metų gruodžio 31 d., atnaujina savo valdų registracijos duomenis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre.

49. Pareiškėjai, už taisyklėse nurodytų įsipareigojimų ir reikalavimų nesilaikymą, taip pat gavę išmokas neteisėtai, arba asmenys, prisidėję prie neteisėtų išmokų gavimo (sąmoningai patvirtinę klaidingus duomenis), atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

IX. APSKUNDIMO TVARKA

50. Pareiškėjas ir (arba) paramos gavėjas, nesutinkantis su Agentūros priimtais sprendimais ar veiksmais (neveikimu), turi teisę juos apskusti šiame skyriuje nustatyta tvarka.

51. Agentūros konkrečių valstybės tarnautojų ir (arba) darbuotojų veiksmus (neveikimą) pareiškėjas gali apskusti Agentūros direktoriui per 15 darbo dienų nuo tos dienos, kai jis sužinojo ar turėjo sužinoti apie tokius veiksmus (neveikimą).

52. Centro konkrečių darbuotojų veiksmus (neveikimą) pareiškėjas gali apskusti Centro direktoriui raštu per 15 darbo dienų nuo tos dienos, kai jis sužinojo ar turėjo sužinoti apie tokius veiksmus (neveikimą).

53. Agentūros ir Centro sprendimai arba veiksmai (neveikimas) gali būti skundžiami Vyriausiajai administracinių ginčų komisijai arba Vilniaus apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

X. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

54. Dokumentų saugojimo reikalavimai ir kita taisyklėse nenurodyta informacija pateikiama Programos administravimo taisyklėse ir kituose susijusiuose teisės aktuose.

Pasikeitus taisyklėse nurodytiems teisės aktams, tiesiogiai taikomos naujos šių teisės aktų nuostatos.

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-303](#), 2010-03-31, *Žin.*, 2010, Nr. 39-1869 (2010-04-07), i. k. 1102330ISAK003D-303

Nr. [3D-229](#), 2011-03-23, *Žin.*, 2011, Nr. 37-1781 (2011-03-29), i. k. 1112330ISAK003D-229

Nr. [3D-233](#), 2012-03-30, *Žin.*, 2012, Nr. 40-1976 (2012-04-03), i. k. 1122330ISAK003D-233

Lietuvos kaimo plėtros
2007–2013 metų programos priemonių
„Išmokos ūkininkams vietovėse, kuriose yra
kliūčių, išskyrus kalnuotas vietoves“, „Natura
2000 išmokos ir su direktyva 2000/60/EB
susijusios išmokos“ ir „Natura 2000 išmokos“
įgyvendinimo taisyklių priedas
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2012 m. kovo 30 d. įsakymo Nr. 3D-233
redakcija)

**SUTARTINIŲ GYVULIŲ (SG) RŪŠIS IR SKAIČIUS SIEKIANT GAUTI IŠMOKAS UŽ
PIEVAS IR GANYKLAS PAGAL PRIEMONĘ „IŠMOKOS ŪKININKAMS VIETOVĖSE,
KURIOSE YRA KLIŪČIŲ, IŠSKYRUS KALNUOTAS VIETOVES“**

Gyvūnų rūšis	Vienas gyvūnas sudaro SG/ha
Paršavedės (su paršeliais žindukliais), kuiliai	0,35
Paršeliai nuo 7 kg iki 32 kg (3 mėn.)	0,01
Kiaulės nuo 3 iki 8 mėn.	0,1
Kiaulės nuo 8 mėn.	0,11
Karvės, buliai	1
Veršeliai iki 1 m.	0,25
Galvijai (prieauglis) nuo 1 iki 2 m.	0,7
Taurieji elniai	0,2
Danieliai, dėmėtieji elniai	0,11
Bizonai, stumbrai	0,6
Avys, ožkos	0,07
Arkliai nuo 1 m.	1
Kumeliukai iki 1 m.	0,4
Triušiai (patinai ir patelės su prieaugliu iki atjunkymo)	0,025
Stručiai (suaugę gyvūnai)	0,4
Šinšilos	0,0014

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-500](#), 2007-11-12, Žin., 2007, Nr. 118-4849 (2007-11-17), i. k. 1072330ISAK003D-500

Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. 3D-151 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonių "Išmokos ūkininkams vietovėse, kuriose yra kliūčių, išskyrus kalnuotas vietoves", "Natura 2000 išmokos ir su Direktyva 2000/60/EB susijusios išmokos" ir "Natura 2000 išmokos" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-573](#), 2007-12-21, Žin., 2007, Nr. 138-5685 (2007-12-29), i. k. 1072330ISAK003D-573

Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. 3D-151 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonių "Išmokos ūkininkams vietovėse, kuriose yra kliūčių, išskyrus kalnuotas vietoves", "Natura 2000

išmokos ir su direktyva 2000/60/eb susijusios išmokos" ir "Natura 2000 išmokos" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-200](#), 2008-04-10, Žin., 2008, Nr. 42-1570 (2008-04-12), i. k. 1082330ISAK003D-200

Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. 3D-151 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonių "Išmokos ūkininkams vietovėse, kuriose yra kliūčių, išskyrus kalnuotas vietoves", "Natura 2000 išmokos ir su direktyva 2000/60/EB susijusios išmokos" ir "Natura 2000 išmokos" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-255](#), 2009-04-16, Žin., 2009, Nr. 43-1686 (2009-04-18), i. k. 1092330ISAK003D-255

Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. 3D-151 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonių "Išmokos ūkininkams vietovėse, kuriose yra kliūčių, išskyrus kalnuotas vietoves", "Natura 2000 išmokos ir su direktyva 2000/60/EB susijusios išmokos" ir "Natura 2000 išmokos" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

5.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-439](#), 2009-06-16, Žin., 2009, Nr. 74-3041 (2009-06-23), i. k. 1092330ISAK003D-439

Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. 3D-151 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonių "Išmokos ūkininkams vietovėse, kuriose yra kliūčių, išskyrus kalnuotas vietoves", "Natura 2000 išmokos ir su Direktyva 2000/60/EB susijusios išmokos" ir "Natura 2000 išmokos" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

6.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-795](#), 2009-10-26, Žin., 2009, Nr. 129-5616 (2009-10-29), i. k. 1092330ISAK003D-795

Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. 3D-151 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonių "Išmokos ūkininkams vietovėse, kuriose yra kliūčių, išskyrus kalnuotas vietoves", "Natura 2000 išmokos ir su direktyva 2000/60/EB susijusios išmokos" ir "Natura 2000 išmokos" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

7.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-303](#), 2010-03-31, Žin., 2010, Nr. 39-1869 (2010-04-07), i. k. 1102330ISAK003D-303

Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. 3D-151 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonių "Išmokos ūkininkams vietovėse, kuriose yra kliūčių, išskyrus kalnuotas vietoves", "Natura 2000 išmokos ir su direktyva 2000/60/EB susijusios išmokos" ir "Natura 2000 išmokos" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

8.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-1026](#), 2010-11-24, Žin., 2010, Nr. 139-7153 (2010-11-27), i. k. 1102330ISAK03D-1026

Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. 3D-151 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonių "Išmokos ūkininkams vietovėse, kuriose yra kliūčių, išskyrus kalnuotas vietoves", "Natura 2000 išmokos ir su direktyva 2000/60/EB susijusios išmokos" ir "Natura 2000 išmokos" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

9.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-1072](#), 2010-12-10, Žin., 2010, Nr. 148-7616 (2010-12-18), i. k. 1102330ISAK03D-1072

Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. 3D-151 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonių "Išmokos ūkininkams vietovėse, kuriose yra kliūčių, išskyrus kalnuotas vietoves", "Natura 2000 išmokos ir su direktyva 2000/60/EB susijusios išmokos" ir "Natura 2000 išmokos" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

10.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-229](#), 2011-03-23, Žin., 2011, Nr. 37-1781 (2011-03-29), i. k. 1112330ISAK003D-229

Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. 3D-151 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonių "Išmokos ūkininkams vietovėse, kuriose yra kliūčių, išskyrus kalnuotas vietoves", "Natura 2000 išmokos ir su direktyva 2000/60/EB susijusios išmokos" ir "Natura 2000 išmokos" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

11.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-464](#), 2011-06-06, Žin., 2011, Nr. 70-3329 (2011-06-09), i. k. 1112330ISAK003D-464

Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. 3D-151 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonių "Išmokos ūkininkams vietovėse, kuriose yra kliūčių, išskyrus kalnuotas vietoves", "Natura 2000 išmokos ir su direktyva 2000/60/EB susijusios išmokos" ir "Natura 2000 išmokos" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

12.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-233](#), 2012-03-30, Žin., 2012, Nr. 40-1976 (2012-04-03), i. k. 1122330ISAK003D-233

Dėl žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. 3D-151 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonių "Išmokos ūkininkams vietovėse, kuriose yra kliūčių, išskyrus kalnuotas vietoves", "Natura 2000 išmokos ir su direktyva 2000/60/EB susijusios išmokos" ir "Natura 2000 išmokos" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo